

Adres artykułu: <https://bip.iaepan.edu.pl/artukul/polnocna-czesc-ksiazeczego-zespolu-rezydencjonalnego-na-gorze-katedralnej-w-chelmie>

Północna część książęcego zespołu rezydencjonalnego na Górze Katedralnej w Chełmie

- [Trwające](#)
- [Zakończone](#)

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: Północna część książęcego zespołu rezydencjonalnego na Górze Katedralnej w Chełmie

Numer projektu: 2014/13/B/HS3/04930

Kierownik projektu: prof. dr hab. czł. koresp. PAN Andrzej Buko

Jednostka prowadząca projekt: Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk
Źródło finansowania projektu: Narodowe Centrum Nauki, 2014-2016

Kontakt:

telefon (22) 620-28-81 do 86

Wykonawcy:

prof. dr hab. czł. koresp. PAN Andrzej Buko - Kierownik projektu
dr Marcin Wołoszyn - Główny wykonawca
dr hab. Radosław Henryk Dobrowolski - Główny wykonawca

Charakterystyka

1. Cel prowadzonych badań/hipoteza badawcza

Wczesnośredniowieczny Chełm - nieformalna stolica księstwa halicko-wołyńskiego - należy do kluczowych, ale nadal słabo rozpoznanych archeologicznie, ośrodków pogranicza polsko-ruskiego. Interdyscyplinarne badania zrealizowane w latach 2010-2012 w ramach projektu MNiSW doprowadziły do odsłonięcia w części południowej Wysokiej Górki pozostałości wielofazowej rezydencji księcia Daniela Romanowicza (od 1253 roku - króla Rusi). Zidentyfikowane tu relikty architektury monumentalnej określono jako nowatorskie, unikatowe i nie mające analogii na terytorium ziem polskich i w tej części Europy.

W 2013 roku, już po zakończeniu grantu, przeprowadzono prace wykopaliskowe w nie badanej, w ramach projektu, części północnej Wysokiej Górki. W obiegowych opiniach miał to być niezabudowany dziedziniec przed rezydencją. Tymczasem badania dostarczyły odkryć, które w dużym stopniu zmieniają dotychczasowe koncepcje na temat topografii tej części wzgórza.

W obrębie wykopu odsłonięto tu relikty kolejnej monumentalnej kamienno-ceglanej budowli, pochodzącej z okresu danielowskiego i towarzyszące jej wielometrowe stratyfikacje. Funkcja tej zagadkowej, strawionej przez pożar budowli (świątynia św. Jana? św. Trójcy? św. Kosmy i Damiana? budowla świecka?) pozostaje nieznana i jest wielką naukową niespodzianką, szczególnie wobec odkryć dokonanych na Wysokiej Górze w latach 2010-2012. W tym kontekście pojawiały się nowe jakościowo pytania o sposób zorganizowania przestrzeni domniemanego dziedzińca położonej na zewnątrz zabudowy rezydencjonalnej.

2. Zastosowana metoda badawcza/metodyka

Zamierzamy przebadать archeologicznie północną część wyniesienia Wysokiej Górki. W badaniach zostaną wykorzystane metody kilku dyscyplin. Podstawowe znaczenie będą miały badania archeologiczne umożliwiające rozpoznanie planu, chronologii i funkcji nowoodkrytej budowli oraz jej stratyfikacji. Dla realizacji tego celu niezbędny jest wykop szerokopłaszczyznowy kilkumetrowej (4-5 m) głębokości oraz towarzyszące dodatkowe wykopy sondażowe. Uzupełnieniem prac archeologicznych będzie szczegółowe rozpoznanie kontekstu geologicznego tej części wzniesienia bazujące na rdzeniowanych odwiertach oraz ekspertyzy architektoniczne. Dla celów datowania planujemy wykonanie co najmniej 20 oznaczeń wieku metodami: (1) radiowęglową (datowanie węgla drzewnych) oraz (2) luminescencyjną (zapraw i znalezisk archeologicznych).

3. Wpływ spodziewanych rezultatów na rozwój nauki, cywilizacji, społeczeństwa

Zespół reliktyw architektury kamiennej odkrytych w trakcie realizacji ostatniego projektu zasługuje na szczególną uwagę, bowiem w zgodnej opinii historyków i

archeologów najstarsza faza założenia rezydencjonalnego zidentyfikowanego na Górze Katedralnej w Chełmie jest w tej części Europy rozwiązaniem unikatowym. Dotyczy to zarówno koncepcji budowli pałacowej w formie auli, jak i hipotezy alternatywnej, zakładającej obecność w tym miejscu kilkudziałowej rezydencji, posadowionej na celowo wykonanym nasypie i zamkniętej w regularnym czworoboku murów. Jeżeli potwierdzi się hipoteza o objęciu zabudową monumentalną całego obszaru Wysokiej Górki, to modyfikacji ulegną przyjęte hipotezy o pierwotnej formie architektonicznej zespołu rezydencjonalnego. Na obecnym etapie badań najbliższymi punktami odniesienia do budowli chełmskich wydają się rezydencje królewskie na Węgrzech lub założenia pałacowe o genezie bizantyjskiej. Kompleksowe rozpoznanie rezydencji książąt halickich wypełni lukę badawczą w badaniach nad architekturą tego okresu z terenu Europy środkowowschodniej, w tym położonych na wschód od rzeki Wisły. Produktem końcowym będzie monografia w języku polskim.

Metryczka

Opublikował w BIP:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	14.05.2020 08:05
Ostatnio zaktualizował:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data ostatniej aktualizacji:	14.05.2020 08:05
Liczba wyświetleń:	10